

через незалежну експертну оцінку, що базується на законодавчо визначених критеріях якості, релевантності та внутрішнього забезпечення якості (Danmarks Akkrediteringsinstitution, n.d.)

Закон про професійну освіту для дорослих (EUV Act, 2015) закріплює принципи індивідуального планування навчання на основі оцінки компетентностей. EUV Act є інтегрованою частиною загальної системи професійної освіти (VET), але спеціально адаптованою для осіб віком від 25 років, які вже мають певний професійний досвід або попередню освіту. Програми EUV реалізуються в тих самих професійних школах, що й базова професійна освіта для молоді, вони мають однакові стандарти якості, кваліфікаційні рівні та структуру, але адаптовані до потреб дорослих учнів (UNESCO Institute for Lifelong Learning, n.d.).

На рівні ЄС Данія імплементує положення Європейської рамки забезпечення якості в професійній освіті (EQAVET), а також використовує методологію Common Quality Assurance Framework (CQAF), що базується на принципах циклічності, прозорості та участі стейкхолдерів (Cedefop, 2024).

Таким чином, законодавче забезпечення якості професійної освіти у Данії є багаторівневим, інституційно стабільним та інтегрованим у європейський контекст, що дозволяє ефективно реагувати на виклики ринку праці та потреби громадян у навчанні протягом життя.

Література

1. Cedefop. (2024). *Vocational education and training in Denmark: Policy brief*. European Centre for the Development of Vocational Training. <https://surl.li/eulyqq>
2. Danish Ministry of Education. (2008). *The Danish approach to quality in vocational education and training*. <https://surl.li/pgqqmd>
3. Danmarks Akkrediteringsinstitution. (n.d.). *Accreditation in Denmark*. <https://surl.li/fmwzot>
4. Eurydice. (n.d.). *Quality assurance in adult education and training – Denmark*. European Commission. <https://surl.li/uiqbgm>
5. Radkewich, V.O. (2015). *Professional education and training in Denmark*. Institute of Vocational Education.
6. UNESCO Institute for Lifelong Learning. (n.d.). *Recognition, validation and accreditation in Denmark*. <https://surl.li/fyumlg>

КРАВЕЦЬ СВІТЛАНА

Інститут професійної освіти НАПН України (м. Київ)

РЕГІОНАЛЬНИЙ ТА ПАРТНЕРСЬКИЙ ПІДХОДИ ДО ФОРМУВАННЯ ВНУТРІШНЬОЇ СИСТЕМИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ У ЗАКЛАДАХ ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ

Перспективи розширення автономії закладів професійної освіти, що закладені у змісті сучасного Закону України «Про професійну освіту», сприятимуть самостійному прийняттю управлінських рішень щодо формування та ефективного функціонування внутрішньої системи забезпечення якості у закладах професійної освіти (далі – ЗПО) з урахуванням особливостей регіонального ринку праці та для швидкої адаптації освітніх послуг до потреб споживачів у регіоні.

У цьому контексті регіональний підхід до формування внутрішньої системи забезпечення якості у ЗПО передбачає аналіз соціально-економічного стану регіону, залученість місцевих органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування, їх структурних підрозділів з питань освіти, керівників ЗПО, представників бізнесу до формування стратегій, моніторингу показників розвитку регіону з урахуванням інноваційних підходів у реалізації освітньої політики на національному рівні. Застосування регіонального підходу до забезпечення якості професійної освіти в умовах децентралізації та розширення автономії ЗПО ґрунтується на дотриманні принципів розвитку та функціонування систем, а саме: цілісності (зміни елементів системи зумовлюють видозміну інших підсистем), ідентифікованості (специфічні особливості підсистем, що сприяють функціонуванню цілісної системи); відкритості (вплив зовнішніх і внутрішніх чинників на етапах функціонування системи); гнучкості (оперативне реагування на зміни), динамізму (безперервний інноваційний розвиток та удосконалення системи) тощо.

Питання формування внутрішньої системи забезпечення якості освіти у закладах професійної освіти конкретизовані наказом Міністерства освіти і науки України «Про затвердження Методичних рекомендацій з питань формування внутрішньої системи забезпечення якості освіти у закладах професійної (професійно-технічної) освіти», у яких зазначено, що «внутрішня система забезпечення якості – це сукупність умов, процедур і заходів, що забезпечують ефективність освітніх і управлінських процесів, які безпосередньо впливають на якість результатів освітнього процесу, формування ключових і професійних компетентностей здобувачів освіти, сприяють всебічному розвитку їх особистості» (Міністерство освіти і

науки України, 2021). Керівникам ЗПО рекомендовано затвердити Положення про внутрішню систему забезпечення якості освіти в закладі професійної освіти, що передбачає розроблення Стратегії (політики) та процедури забезпечення якості освіти, в якій визначено орієнтири функціонування внутрішньої системи забезпечення якості освіти; враховано інтереси учасників освітнього процесу щодо якості освітніх послуг та реалізації інших їхніх прав; дотримано засад державної політики у сфері освіти та принципів освітньої діяльності.

Для визначення орієнтирів функціонування внутрішньої системи забезпечення якості у ЗПО та реалізації цілей партнерства й відповідальності важливо керуватися принципами партнерства, що «передбачають взаємодію між державними установами, приватними компаніями й громадськими організаціями, обумовлюють взаємовигідність і прозорість діяльності, інноваційність розроблення та впровадження освітніх програм, соціальну відповідальність та забезпечення доступності й якості професійної освіти, а також сталість та адаптивність до змін у суспільстві й економіці» (Радкевич та ін., 2023).

Вибір орієнтирів діяльності ЗПО передбачає застосування технології прийняття управлінських рішень, етапи реалізації якої (моніторинг поточної ситуації у внутрішньому і зовнішньому середовищі (виявлення проблеми); розроблення оптимального рішення; прийняття компромісного управлінського рішення; зворотний зв'язок з усіма зацікавленими сторонами).

Ця технологія дає змогу розвивати конструктивну взаємодію між сторонами партнерства на різних рівнях (Кравець та ін., 2023), а її результатом є визначений напрям інноваційного розвитку ЗПО та підвищення якості освітнього процесу не тільки для задоволення інтересів суб'єктів партнерства, а й за їхньої активної участі у цих процесах.

Механізми партнерства сприяють формуванню політики внутрішнього забезпечення якості у ЗПО, надають їм певний ступінь незалежності щодо прийняття рішень для її удосконалення та не суперечать основним положенням чинного законодавства.

Партнерський підхід впливає на процес розроблення та якості стратегії (політики) забезпечення якості професійної освіти, конкретизуючи у змісті процедури: планування (постановка чітких і реальних цілей), впровадження (визначення необхідної структури для досягнення цілей), оцінювання (розробка механізмів збору та оцінки інформації на предмет досягнення цілей) та перегляду (оцінка результатів та внесення необхідних поправок чи змін) за участі зацікавлених сторін.

Зацікавлені сторони на засадах партнерства впливають на удосконалення якості професійної освіти, що засвідчується результатами спільної проектної діяльності: «створення й повноцінне функціонування на базі ЗПО навчально-практичних центрів галузевого спрямування, запровадження участі представників приватного сектору у формуванні регіонального замовлення на підготовку кваліфікованих спеціалістів та опрацюванні законодавчих і нормативно-правових актів, керування розробленням професійних і освітніх стандартів, випереджувальне оновлення змісту професійної освіти з урахуванням техніко-технологічних змін у галузях економіки; організація й здійснення виробничого навчання і виробничої практики на виробництві (дуальне навчання на робочих місцях); організація стажування педагогічних працівників в умовах високотехнологічних виробництв; участь стейкхолдерів у складі наглядових рад, проведенні заходів професійної орієнтації, розвитку інституту наставництва на виробництві тощо (Кравець & Слободяник, 2024).

Рівень задоволеності споживачів освітніх послуг якістю освітньої діяльності/процесу зумовлює необхідність перегляду стратегій та відповідних процедур. Окрім учасників освітнього процесу (здобувачі освіти, педагогічні, науково-педагогічні та наукові працівники, батьки та ін.), споживачами освітніх послуг є роботодавці, громада, держава, суспільство, потреби котрих в умовах сьогодення є змінними і зростаючими.

Література

1. Міністерство освіти і науки України. (2021, 6 травня). *Про затвердження Методичних рекомендацій з питань формування внутрішньої системи забезпечення якості освіти у закладах професійної (професійно-технічної) освіти: Наказ № 509*. <https://surl.li/txmkae>
2. Радкевич В.О., Попова В.В., Рябова З.В., Кравець С.Г., Радкевич О.П., Чепуренко Я.О., Вороніна-Пригодій Д.А. & Слободяник О.В. (2023). Державно-приватне партнерство у сфері професійної (професійно-технічної) освіти для відновлення економіки України: методичний посібник (В.О. Радкевич, ред.). Інститут професійної освіти НАПН України. <https://surl.li/zdrkhg> ;
3. Кравець С.Г., Мордоус І.О., Попова В.В., Радкевич В.О., Рябова З.В., Царьова Є.С. & Чепуренко Я.О. (2023). *Технології розвитку державно-приватного партнерства у сфері професійної (професійно-технічної) освіти у повоєнний час: практичний посібник* (В. О. Радкевич, ред.). Інститут професійної освіти НАПН України. <https://surl.li/jqgree>.
4. Кравець С. Г. & Слободяник О. В. (2024). Розвиток партнерства у сфері професійної освіти на засадах проектної діяльності. *Адаптивне управління: теорія і практика. Серія: Педагогіка*, 18(35). <https://surl.li/vnaqlt>